

Vybrané ukazovatele poľnohospodárskej produkcie na Slovensku za oblasti NUTS II

Jana Kozáková¹, Mária Urbánová²

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Fakulta ekonomiky a manažmentu, Katedra manažmentu
Tr. A. Hlinku 2
949 76 Nitra, Slovenská republika
e-mail^{1, 2}: jana.kozakova@uniag.sk, urbanovam@uniag.sk

Abstrakt

Slovenská republika sa administratívne člení na menšie územné celky už od obdobia stredoveku. Po druhej svetovej vojne systém dovtedy používaných žúp zanikol a od roku 1949 sa zaužívalo členenie na kraje a okresy, ktoré bolo našim vstupom do Európskej Únie modifikované na normalizovanú klasifikáciu územných celkov pre potreby Eurostatu. Predkladaný príspevok hodnotí vybrané ukazovatele poľnohospodárskej produkcie na Slovensku za oblasti na úrovni NUTS 2, ktorými sú: SK01 Bratislavský raj, SK02 Západné Slovensko, SK03 Stredné Slovensko a SK04 Východné Slovensko. V rámci týchto štatistických jednotiek porovnáva vybrané produkčné ukazovatele (objem poľnohospodárskej produkcie rastlinnej a živočíšnej výroby v tis. EUR, hektárovú úrodu v t.ha⁻¹.) a ekonomické ukazovatele (tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov v tis. EUR, pridaná hodnota, spotreba fixného kapitálu v tis. EUR) v sledovanom období šiestnástich po sebe idúcich kalendárnych rokov od 2000 do 2015. Okrem popisu vývoja sledovaných ukazovateľov za štyri vybrané jednotky administratívneho členenia článok zachytáva aj ich vzájomné porovnanie, ako aj porovnanie ich hodnôt s priemernými hodnotami za Slovenskú republiku súhrnne. Okrem toho je analýza doplnená o predikciu ich budúceho predpokladaného vývoja.

KPúčové slová: poľnohospodárska produkcia, NUTS 2, bežné ceny, tržby, hektárová úroda

JEL klasifikácia: Q11, Q14, R11

1. Úvod

Produkčná funkcia poľnohospodárstva je prvotná, určujúca a nemenná. Menia sa iba používané postupy a metódy, čoho dôsledkom je druhová diverzifikácia pestovaných plodín a chovaných zvierat, racionalizácia a zvyšovanie efektívnosti výroby, zjednodušovanie pracovných procesov, nahrádzanie ľudskej práce prácou zhmotnenou a pod. Postupné zavádzanie výtvarných vedy a techniky tak vytvorilo sofistikovaný systém hospodárenia na pôde, ktorý stojí na dômyselných snahách zvýšiť produkciu a sebestačnosť v zásobovaní potravinami a zároveň zjednodušiť ťažkú prácu poľnohospodárov.

Charakterizovať poľnohospodársku výrobu znamená predovšetkým zamerať sa na význam, ktorý v národnom hospodárstve zohráva a úlohy, ktoré plní. V prvom rade, je nutné uvedomiť si, že aj keď sa tu jedná o hospodárenie na pôde s cieľom dorábania produktov, ktoré budú rôznym spôsobom slúžiť človeku, nesmieme zabúdať, že tak ako uvádza Paška (2001): „príroda je chápaná ako jednotný celok, pričom povinnosťou človeka je riadiť poľnohospodársku výrobu tak, aby sa táto stala harmonickou súčasťou prírody.“ Nové biologické a technické poznatky a reforma Spoločnej poľnohospodárskej politiky Európskej únie nás však podľa Hronca (2006) nútia chápať poľnohospodárstvo a jeho výrobu aj v širších súvislostiach

: „treba zdôrazniť, že ide o biologickú výrobu so zložitými väzbami, ako aj to, že v tomto rezorte je nutné prejsť od tradičných spôsobov poľnohospodárskeho využívania krajiny na polyfunkčné formy, pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja“ S týmito

názormi sa stotožňuje aj Kretter (2006) a dodáva že: „poľnohospodárstvo je z hľadiska uchovania životného prostredia zásadným odvetvím národného hospodárstva“.

2. Dáta a metodológia

Predkladaný príspevok porovnáva vybrané produkčné a ekonomické ukazovatele za územné celky NUTS II na Slovensku, ktorými sú: SK01 Bratislavský raj, SK02 Západné Slovensko, SK03 Stredné Slovensko a SK04 Východné Slovensko.

Podkladové údaje na jeho spracovanie boli získané z dostupných zdrojov Štatistického úradu Slovenskej republiky (ŠÚSR) a Výskumného ústavu ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva (VÚEPP). Sledovaným obdobím je obdobie od roku 1997 do 2015, resp. 2004-2015 podľa dostupnosti údajov. Príspevok zobrazuje priebeh časových radov jednotlivých ukazovateľov aj graficky, pričom zachytáva aj trendové spojnice a predikciu budúceho vývoja. Táto je odhadnutá prostredníctvom funkcie, ktorá daný časový rad popisuje s najvyššou spoľahlivosťou vyjadrenou prostredníctvom rovnice spoľahlivosti R^2 .

3. Výsledky a diskusia

Poľnohospodárstvo a potravinárstvo sú na Slovensku sú jednými z nosných pilierov národného hospodárstva. Udržateľnosť týchto odvetví je rozhodujúca tak pre náš ďalší ekonomický rozvoj, ako aj pre zabezpečenie potravinovej bezpečnosti štátu a uspokojenie domáceho dopytu. Podľa Matoškovej a Gálíka (2013) je možné túto dosiahnuť predovšetkým prostredníctvom zabezpečenia dostatočnej ponuky konkurencieschopných, t.j. kvalitných a cenovo prístupných potravín domácej výroby, pri súčasnom využívaní výhod medzinárodnej obchodnej výmeny a všetkých nástrojov spoločnej poľnohospodárskej politiky v oblasti obchodu s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami. Blass (2013) dodáva, že konkurencieschopnosť slovenského poľnohospodárstva na spoločnom trhu Európskej únie je silne ovplyvňovaná ekonomickými parametrami produkcie. Základnými ukazovateľmi, používanými na vyjadrenie národohospodárskeho významu jednotlivých hospodárskych odvetví sú ukazovatele podielu na tvorbe hrubej pridanej hodnoty (hrubého domáceho produktu) a podielu na zamestnanosti. Podľa Hässlera, J. (2003) je jednou z primárnych požiadaviek pre dosiahnutie efektívnej produkcie sledovanie a uplatňovanie najnovších poznatkov z vedy a praxe a jedine ich komplexným využitím je možné obstať v konkurencii a obhájiť vyššie vstupy vyššími úrodami.

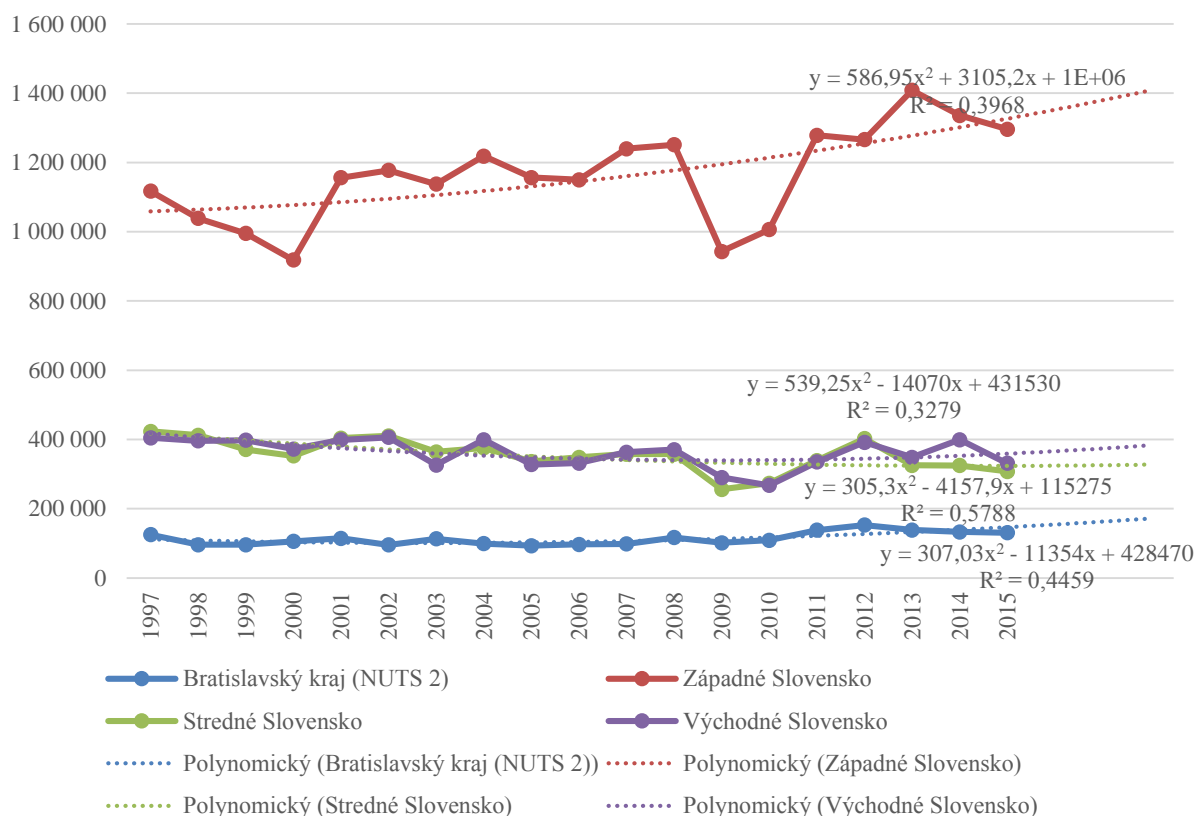
Predkladaný príspevok vychádza u uvedených názorov a zachytáva sériu produkčno-ekonomických ukazovateľov (poľnohospodárska produkcia, hektárové úrody, tržby a pridaná hodnota) slovenského poľnohospodárstva v období rokov 1997 až 2015, resp. 2004 až 2015 v členení na úrovni oblastí NUTS II.

3.1 Poľnohospodárska produkcia

Poľnohospodárska produkcia sa vyjadruje v rôznych jednotkách, napr. v celkovej produkcii (kvantita), produkcia v percentách jednotlivých dôležitých živín v produktoch, produkcia prepočítaná na finančné prostriedky, ako podiel na HDP a pod. Pre potreby štatistického vykazovania sa zbierajú najmä údaje o hrubej poľnohospodárskej produkcii v bežných cenách. Graf 1 poskytuje prehľad vývoja ukazovateľa poľnohospodárskej produkcie v jednotlivých oblastiach Slovenska za obdobie rokov 1997 až 2015 s výhľadom budúceho vývoja na roky 2016, 2017 a 2018 vytvoreného na základe trendu predchádzajúceho vývoja a hodnoty ukazovateľa R^2 .

Ako vidíme, najnižšiu úroveň poľnohospodárskej produkcie v celom sledovanom období dosiahol Bratislavský kraj. V roku 1998 dosiahla úroveň poľnohospodárskej produkcie tohto kraja 95 830,84 tis. EUR, pričom do roku 2012 táto stúpla až na 153 078,00 tis. EUR. V súčasnosti dosahuje hodnotu 130 917,43 tis. EUR, pričom na základe doterajšieho vývoja predpokladáme najbližšom období pozvoľný nárast na viac ako 134 mil. EUR.

Graf 1: Poľnohospodárska produkcia (tis. Eur, bežné ceny) za NUTS II na Slovensku (1997-2015)

Zdroj: ŠÚSR, VÚEPP a vlastné spracovanie

Oblasti stredného a východného Slovenska vykazujú počas celého sledovaného obdobia podobné hodnoty, pričom neúrodné roky (2003 a 2010) mali v oboch týchto oblastiach aj podobný efekt prejavujúci sa poklesom produkcie. V roku 1997 dosiahlo stredné Slovensko úroveň poľnohospodárskej produkcie vo výške 423 388,43 tis. EUR a východné 404 899,42 tis. EUR. Podobný vývoj v týchto oblastiach pokračoval viac menej až do roku 2012, pričom v roku 2013 vyprodukovalo východné Slovensko o viac ako 23 mil. EUR viac a v roku 2014 bol tento rozdiel už viac ako 74 mil. EUR. Stabilne najvyššie hodnoty poľnohospodárskej produkcie u nás dosahuje západného Slovenska pričom jeho prvenstvo sa odvíja od vynikajúcich produkčno-ekonomických podmienok v tejto oblasti, čo zo západného Slovenska činí našu najúrodnejšiu oblasť s najlepšimi pôdno-klimatickými podmienkami. Hodnota poľnohospodárskej produkcia v tejto oblasti klesla pod miliardu EUR iba v rokoch 1999 a 2000 a potom neskôr v roku 2009. Vrchol bol dosiahnutý v roku 2013 a to hodnotou 1,4 mld. EUR. V poslednom období bol však zaznamenaný mierny pokles až na 1,3 mld. v roku 2015.

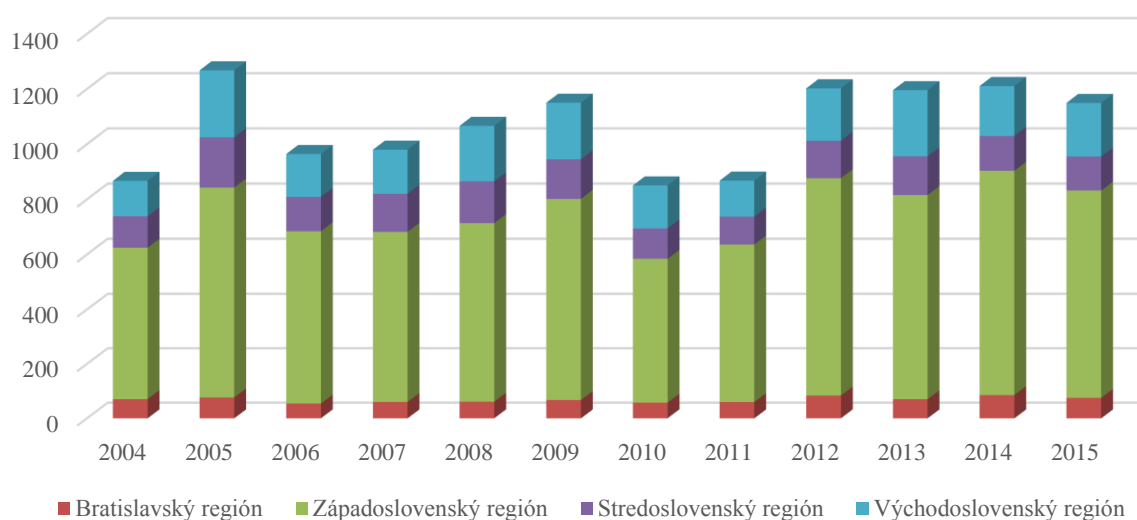
Celkovo úroveň poľnohospodárskej produkcie na Slovensku dosahuje hodnoty blížiac sa k dvom miliardám EUR ročne, pričom najvýznamnejší podiel na celkovej produkcii má oblasť západného Slovenska.

3.1.1 Rastlinná a živočíšna poľnohospodárska produkcia

Rastlinná výroba, ako základná súčasť poľnohospodárstva je tvorená jednotlivými odvetvami. Je považovaná za limitujúci činiteľ rozvoja živočíšnej výroby a produkcie potravín vôbec. Celková produkcia rastlinných výrobkov sa odvíja od zberových plôch a hektárových úrod, ktoré v jednotlivých rokoch kolíšu. Kľúčovým odvetvím rastlinnej výroby s najväčším významom vo výžive obyvateľstva je odvetvie pestovania obilnín, pričom tieto patria do skupiny plodín so znakmi nižších nákladov na jednotku plochy. Najdôležitejšie postavenie v oševných postupoch na Slovensku zaujíma pšenica, jačmeň a kukurica.

Obilniny na Slovensku zaberajú 53-58 % z celkovej oševnej plochy, majú dominantný podiel na hrubej a trhovej produkcii a tiež na tržbách poľnohospodárskych podnikov. Najrozšírenejšou obilninou je pšenica. Na plochách husto siatych obilnín sa podieľa 50-55 %. Hektárové úrody sa dosahujú približne 4,5 tony. Úrody sú rozdielne, pretože pšenica sa pestuje v produkčných nížinných oblastiach Slovenska, ale tiež v horských a podhorských regiónoch. (Paška, et al., 2014).

Graf 2: Rastlinná produkcia (mil. Eur, bežné ceny) (2001-2015)

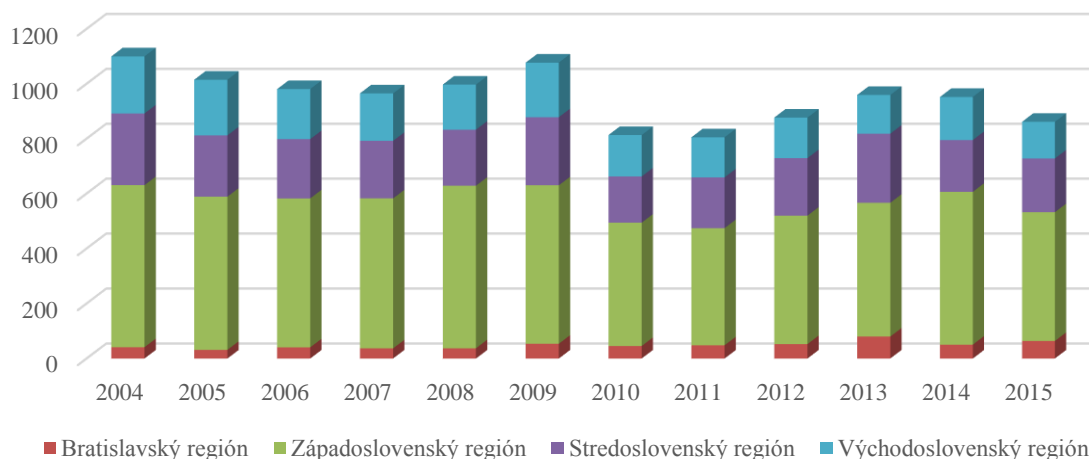
Zdroj: ŠÚSR, VÚEPP a vlastné spracovanie

Rovnako ako na celkovej produkcii sa oblasť západného Slovenska najvýznamnejšie podieľa aj na produkcii rastlinnej výroby u nás. Táto dosahovala v roku 2004 celkovo hodnotu 867 mil. EUR, pričom v západodoslovenskej oblasti sa vyprodukovalo až 554 mil. EUR. V roku 2015 presiahla celková produkcia rastlinnej výroby na Slovensku 1 mld. EUR, pričom Bratislavský región sa na tejto celkovej produkcii podieľal 75 mil. EUR, Západodoslovenský región až 757 mil. EUR, Stredodoslovenský región 123 mil. EUR a Východoslovenský región 194 mil. EUR.

Jednotlivé produkty živočíšneho pôvodu majú výrazne odlišné nároky na vstupy. Je to ovplyvnené jednak biologicky determinovanou schopnosťou využiť energiu krmiva, ale aj rôznou úrovňou chovu a intenzitou úžitkovosti. Hlavné rezervy zefektívňovania živočíšnej produkcie sú: v racionálnej intenzifikácii úžitkovosti (znižovanie nákladov na jednotku produkcie), v optimalizácii druhovej štruktúry zvierat podľa disponibilných krmných zdrojov (Blass, 2013). Na hrubej produkcii živočíšnej výroby až mlieko podieľa 30 %. Toto tvorí asi 16-17 % hrubej poľnohospodárskej produkcie a na celkových tržbách má 32 % podiel. Na Slovensku sa spotrebuje necelých 170 kg mlieka a mliečnych výrobkov na obyvateľa za rok. Druhým významným odvetvím živočíšnej výroby je produkcia mäsa. Svetová produkcia aj

spotreba mäsa rastie, na Slovensku bol však po roku 1990 zaznamenaný pokles. Najvýznamnejšie sa znížila spotreba hovädzieho mäsa a naopak v posledných rokoch rastie spotreba mäsa hydinového (Paška et al., 2014).

Graf 3: Živočíšna produkcia (mil. Eur, bežné ceny) (2004-2015)

Zdroj: ŠÚSR, VÚEPP a vlastné spracovanie

Vývoj živočíšnej produkcie v bežných cenách na Slovensku v období 2004 až 2015 zobrazuje graf 3. Tento naznačuje, že v roku 2004 živočíšna produkcia u nás dosiahla hodnotu 1,1 mld. EUR, túto hranicu sa však už počas sledovaného obdobia nepodarilo prekonať a v súčasnosti produkcia živočíšnej výroby predstavuje hodnotu 861 mil. EUR. Na tejto sa Bratislavský región podieľa 63,7 mil. EUR, západoslovenský región až 468,5 mil. EUR, stredoslovenský región 195,6 mil. EUR a východoslovenský región 133,6 mil. EUR.

3.1.2 Produkcia poľnohospodárskych výrobkov a služieb

Z pohľadu skladby poľnohospodárskej produkcie je zaujímavé tiež sledovať separátne produkciu poľnohospodárskych výrobkov a služieb. Tabuľka 1 uvádza hodnotu poľnohospodárskej produkcie v delení na výrobky a služby v bežných cenách obdobia 2004 až 2015. Ako môžeme vidieť, jednotlivé oblasti NUTS II sa na celkovej produkcii podieľajú rôzne. Bratislavský región sa za sledované obdobie podieľal na celkovej produkcii 6 %, západoslovenský región naopak až 60 %, stredoslovenský región, rovnako ako východoslovenský región 17 %.

Tabuľka 1 Poľnohospodárska produkcia v oblastiach NUTS II na Slovensku v mil. EUR bežných cien (2004-2015)

Produkcia poľnohospodárskych výrobkov												
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
SP Spolu	1 967	2 283	1 945	1 945	2 064	2 228	1 664	1 673	2 080	2 155	2 163	2 011
BA reg.	112	108	95	97	98	121	103	108	136	150	136	139
Záp. reg.	1 144	1 324	1 172	1 168	1 244	1 311	976	1 003	1 260	1 232	1 374	1 225
Str. reg.	375	406	341	347	356	392	279	286	345	392	315	319
Vých. reg.	337	445	337	333	366	404	306	277	338	381	338	328
Produkcia poľnohospodárskych služieb												
SP Spolu	88	80	89	86	93	106	76	88	95	118	122	112
BA reg.	8	8	12	12	4	9	5	13	16	17	14	15
Záp. reg.	51	50	54	52	56	72	48	49	51	60	76	64
Str. reg.	18	14	12	10	16	14	16	20	20	30	21	24
Vých. reg.	11	9	11	12	16	10	8	7	8	10	12	9
Poľnohospodárska produkcia												
SP Spolu	2 055	2 363	2 035	2 031	2 157	2 333	1 740	1 761	2 175	2 273	2 285	2 124
BA reg.	120	116	107	109	103	130	108	121	152	167	149	154
Záp. reg.	1 195	1 374	1 226	1 219	1 300	1 384	1 024	1 052	1 311	1 292	1 450	1 289
Str. reg.	393	420	353	357	372	406	294	306	365	423	356	350
Vých. reg.	348	454	349	345	382	414	314	283	346	391	350	337

Zdroj: ŠÚSR, VÚEPP

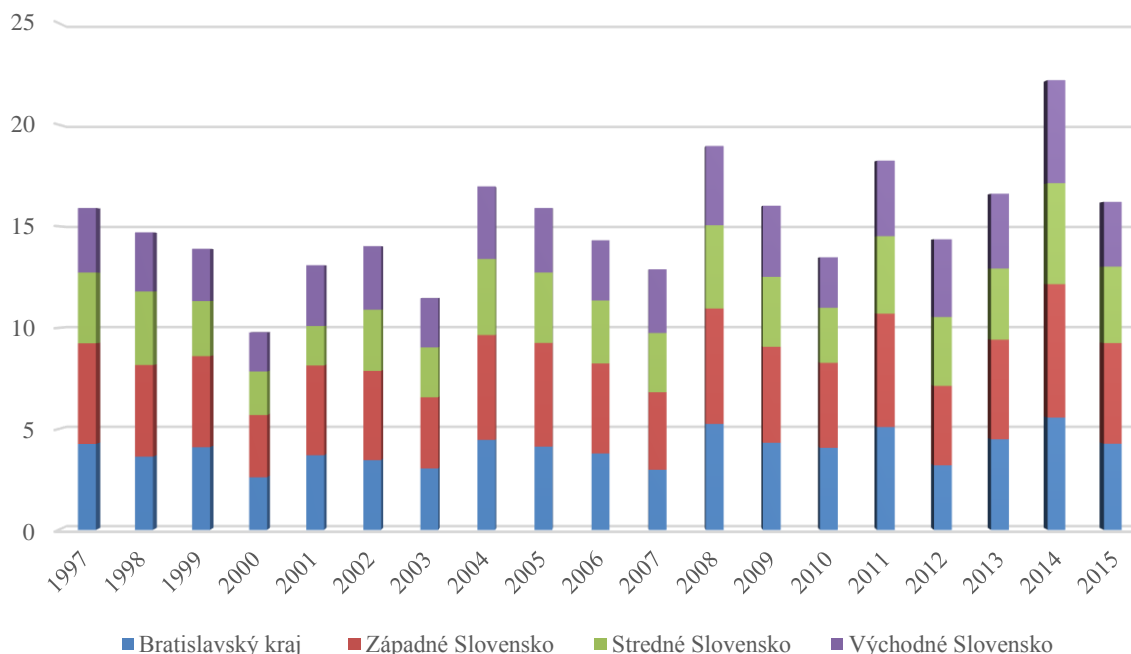
Na celkovej poľnohospodárskej produkcii meranej v bežných cenách, až 94 % tvorila produkcia poľnohospodárskych výrobkov a zvyšných priemerne 6 % tvorila produkcia poľnohospodárskych služieb. Bratislavský región vyprodukoval počas sledovaného obdobia poľnohospodárske výrobky v priemere v hodnote 117 mil. EUR a poľnohospodárske služby v hodnote 11 mil. EUR. Západoslovenský región vyprodukoval priemerne až hodnotu 1,2 mld. EUR poľnohospodárskych výrobkov a 57 mil. EUR služieb. Stredoslovenský región vyprodukoval poľnohospodárske výrobky v hodnote 346 mil. EUR a poľnohospodárske služby v hodnote 18 mil. EUR. Podobný objem produkcie dosiahol aj východoslovenský región s 349 mil. EUR poľnohospodárskych výrobkov a 10 mil. EUR poľnohospodárskych služieb.

3.2 Hektárová úroda

Významným produkčným ukazovateľom prostredníctvom ktorého je možné dokresliť celkovú situáciu v oblasti poľnohospodárskej produkcie je produkcia na jednotku plochy vykazovaná spravidla v t.ha⁻¹, nazývaná tiež „hektárová úroda“. Pre účely medzinárodnej, ako aj

vnútroštátnej komparácie sa používa spravidla ukazovateľ hektárovej úrody najrozšírenejších (najviac pestovaných) plodín, ktorými sú u nás zrniny. Hodnota tohto ukazovateľa každoročne kolíše vplyvom pôdno-klimatických podmienok v danom období a tak nie je možné jednoznačne odhadnúť trend budúceho vývoja (graf 4).

Graf 4: Hektárová úroda zrnín v t.ha⁻¹ v oblastiach NUTS II na Slovensku (1997-2015)

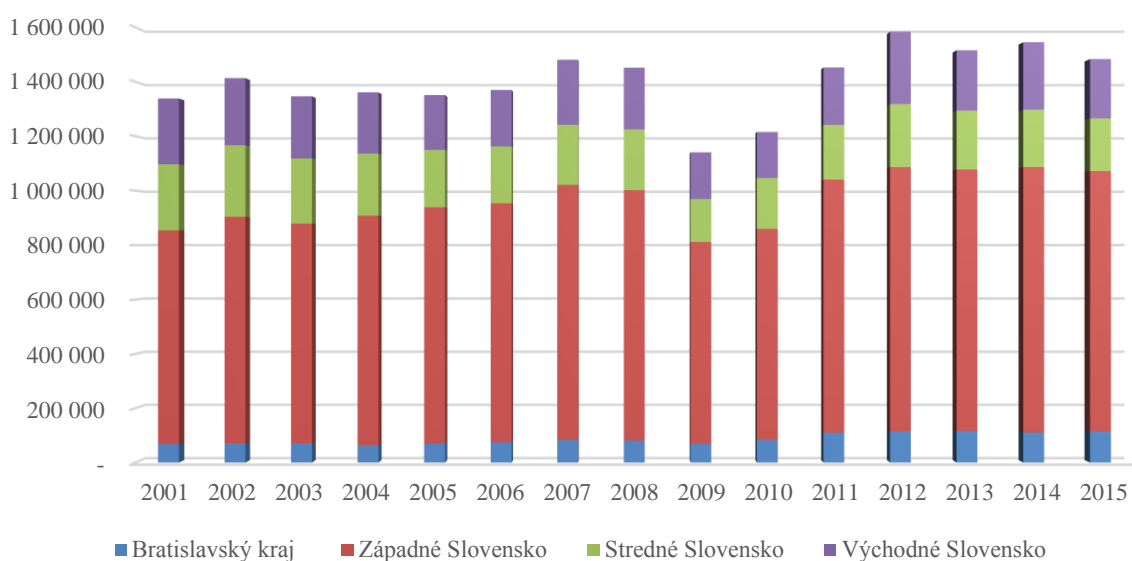
Zdroj: ŠÚSR, VÚEPP a vlastné spracovanie

Ako môžeme vidieť, údaje v grafe potvrdzujú vyššiu produkciu v klimaticky vhodnejších oblastiach pre pestovanie zrnín, ktorými sú u nás oblasť Bratislavského kraja a zvyšku západného Slovenska. V oblasti Bratislavy sa počas sledovaného obdobia u nás urodilo priemerne 4,01 t.ha⁻¹ zrnín, v západoslovenskej oblasti to bolo priemerne až 4,66 t.ha⁻¹. Stredné a východné Slovensko nemajú na pestovanie zrnín ideálne pôdno-klimatické podmienky, čoho dôsledkom sa tu urodilo priemerne iba 3,26 t.ha⁻¹ zrnín v stredoslovenskej oblasti a 3,12 t.ha⁻¹ vo východoslovenskej.

3.3 Tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov

Okrem celkovej produkcie tak z pohľadu počtu ton dopestovaných na hektári osiatej plochy v t.ha⁻¹, ako aj z ekonomického hľadiska vyjadreného cez bežné ceny je dôležité sledovať v nasledujúcom kroku realizáciu dorobenej produkcie na trhu. Za týmto účelom bol do výskumu zahrnutý aj ukazovateľ tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov, ktorého priebeh v sledovanom období rokov 2001-2015 zachytáva graf 5. Je zrejmé, že vzhľadom na rozdiely v objeme dorobenej produkcie v jednotlivých sledovaných oblastiach, vznikli aj rozdiely v tomto ukazovateli, keďže väčší objem produkcie vytvára predpoklady pre väčší objem tržieb z jej predaja. Vplyv na vývoj tohto ukazovateľa však má aj kvalita dorobenej produkcie premietnutá do rozdielnej výšky realizačných cien.

Graf 5: Tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov (tis. Eur) (1997-2015)

Zdroj: ŠÚSR, VÚEPP a vlastné spracovanie

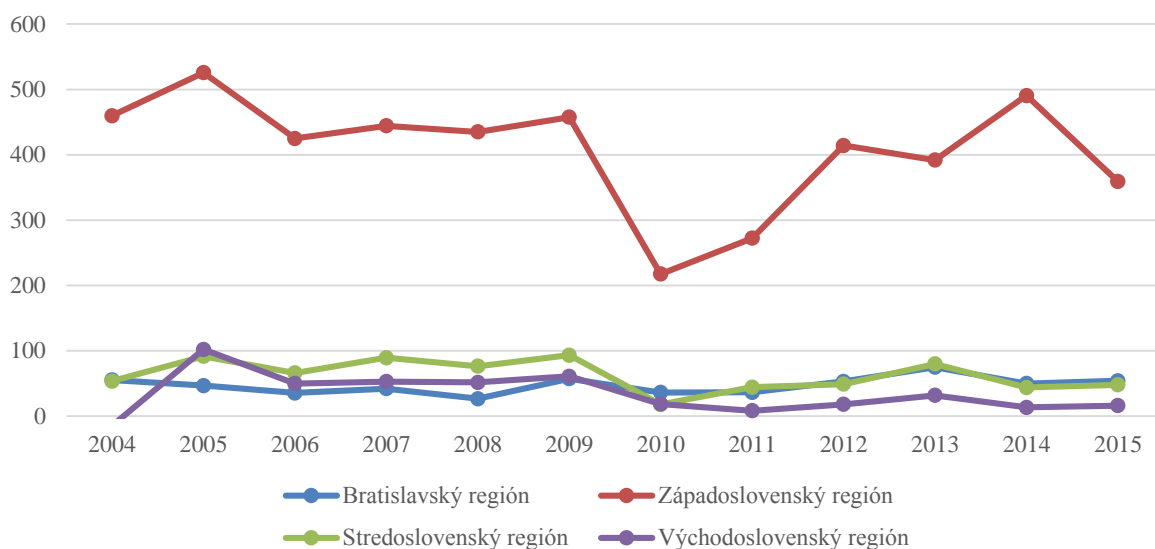
Ako naznačuje graf, počas sledovaného obdobia výraznejší prepád zaznamenali tržby z predaja poľnohospodárskych výrobkov v kritickom roku 2009, kedy došlo k medziročnému poklesu o 310 mil. EUR oproti roku 2008. V neskoršom období nastal každoročný nárast až do roku 2012 kedy objem tržieb z poľnohospodárskych výrobkov dosiahol historické maximum 1,58 mld. EUR. Čo sa týka podielu jednotlivých oblastí NUTS II, v roku 2015 sa západoslovenský región na predaji poľnohospodárskych výrobkov podieľal až 64,4 %, Bratislavský iba 7,7 % a stredoslovenský región dosiahol 14,7 %, podobne ako východoslovenský 13,0 %.

3.4 Pridaná hodnota v poľnohospodárstve

Produkcia poľnohospodárskeho odvetvia je východiskovou kategóriou ekonomického účtu poľnohospodárstva. Vyjadruje hodnotu všetkých poľnohospodárskych výrobkov a služieb, vrátane výrobkov získaných spracovaním poľnohospodárskych surovín na farmách a produktov takzvaných neoddeliteľných činností realizovaných v poľnohospodárskych podnikoch. Je východiskom pre vyčíslenie hrubej pridanej hodnoty (po odpočítaní výrobných spotreby, tzv. medzispotreby) a čistej pridanej hodnoty (po odpočítaní spotreby fixného kapitálu). Táto je východiskom pre vyčíslenie rôznych kategórií dôchodkov dosiahnutých v odvetví až po zisk z podnikania.

Rozdiely v podiely oblastí regiónov, resp. NUTS II na vytváraní pridanej hodnoty v poľnohospodárstve sú analogické, ako v ostatných sledovaných ukazovateľoch. Na Slovensku bol v roku 2015 vytvorený celkový objem hrubej pridanej hodnoty 578,2 mil. EUR v bežných cenách, pričom na tomto sa až 391,9 mil. EUR podieľal región západného Slovenska.

Graf 6: Hrubá pridaná hodnota v základných cenách (mil. Eur, bežné ceny) (2001-2015)

Zdroj: ŠÚSR, VÚEPP a vlastné spracovanie

Najväčší objem hrubej pridanej hodnoty bol počas celého sledovaného obdobia 2004-2015 dorobení na západnom Slovensku. Priemerne jeho výška dosahovala až 412 mil. EUR, čo činí viac ako 76 % z celkovej hrubej pridanej hodnoty poľnohospodárskej výroby na Slovensku. Bratislavský región prispel priemerne 8,64 % podielom čo predstavovalo 46,72 mil. EUR ročne. Rozdiel medzi stredoslovenským a východoslovenským regiónom bol v tomto ukazovateli výraznejší. Stredoslovenský región vyprodukoval priemerne 64,06 mil. EUR, čo predstavovalo 11,85 % podiel na Slovensku a východoslovenský región iba 35,72 mil. EUR, čo predstavovalo 6,61 %. Východoslovenský región teda napriek tomu, že vyprodukoval väčší celkový objem poľnohospodárskej produkcie ako Bratislavský, zabezpečil o 11 mil. EUR menší objem hrubej pridanej hodnoty.

4. Záver

Slovenská republika sa administratívne člení na menšie územné celky už od obdobia stredoveku. Po druhej svetovej vojne systém dovtedy používaných žúp zanikol a od roku 1949 sa zaužívalo členenie na kraje a okresy, ktoré bolo našim vstupom do Európskej Únie modifikované na normalizovanú klasifikáciu územných celkov pre potreby Eurostatu. Predkladaný príspevok hodnotí vybrané ukazovatele poľnohospodárskej produkcie na Slovensku za oblasti na úrovni NUTS 2, ktorými sú: SK01 Bratislavský raj, SK02 Západné Slovensko, SK03 Stredné Slovensko a SK04 Východné Slovensko. V rámci týchto štatistických jednotiek porovnáva vybrané produkčné a ekonomické ukazovatele (objem poľnohospodárskej produkcie v tis. EUR, hektárovú úrodu v t.ha⁻¹, tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov v tis. EUR a pridanú hodnotu v mil. EUR) v sledovanom období 1997 až 2015, resp. 2004 až 2015.

Slovenské poľnohospodárstvo vyprodukuje ročne viac ako 2 mld. EUR, pričom na celkovej produkcii sa z krajov najviac podieľa západoslovenský kraj s objemom ročnej produkcie viac ako 1,3 mld. EUR. Ostatné kraje spoločne produkujú druhú polovicu našej poľnohospodárskej produkcie, pričom východoslovenský a stredoslovenský región prispievajú ročne zhruba po 300-400 mil. EUR a Bratislavský zvyšnými 100-140 mil. EUR. Uvedené rozdiely v produkcii krajov sa odvíjajú od ich veľkosti a pôdno- klimatických podmienok, ktoré sú výrazne priaznivejšie na území západného Slovenska. V roku 2015 produkcia rastlinnej výroby na

Slovensku predstavovala 1,149 mld. EUR a produkcia živočíšnej výroby 861 mil. EUR. Bratislavský región sa za sledované obdobie podieľal na celkovej produkcii 6 %, západoslovenský región naopak až 60 %, stredoslovenský región, rovnako ako východoslovenský región 17 %. Na celkovej poľnohospodárskej produkcii meranej v bežných cenách počas sledovaného obdobia, až 94 % tvorila produkcia poľnohospodárskych výrobkov a zvyšných priemerne 6 % tvorila produkcia poľnohospodárskych služieb. Západoslovenský región na predaji poľnohospodárskych výrobkov podieľal až 64,4 %, Bratislavský iba 7,7 % a stredoslovenský región dosiahol 14,7 %, podobne ako východoslovenský 13,0 %.

Literatúra

- [1] Blass, G. (2013). Poľnohospodárstvo a potravinárstvo Slovenska z hľadiska prechodu k vyššiemu štádiu rozvoja. Ekonomický ústav SAV: 2013. ISSN 1337-5598. [cit. 2016-12-02]. Dostupné na internete: <http://ekonom.sav.sk/uploads/journals/238_blaas_vo_worde1.pdf>
- [2] Kretter, A. (2006). *Ekomarketing a poľnohospodárstvo*. In *Ekologické poľnohospodárstvo ako súčasť agroenvironmentálneho programu: zborník vedeckých prác z vedeckého seminára s medzinárodnou účasťou* [CD-ROM]. Košice : SPU, 2006, s. 67-71. ISBN 80-8069-719-1.
- [3] Hässler, J., (2003). *Vieme dostatočne využiť potenciál rastlín?* In: *Naše pole, Bratislava: Združenie naše pole, 2003, č. 10, s. 30, ISSN 1335-2466*
- [4] Hronec, O. (2006). *Zásady a princípy trvalo udržateľného poľnohospodárstva*. In *Ekologické poľnohospodárstvo ako súčasť agroenvironmentálneho programu: zborník vedeckých prác z vedeckého seminára s medzinárodnou účasťou* [CD-ROM]. Košice : SPU Nitra, 2006, s. 47-53. ISBN 80-8069-719-1.
- [5] Lančarič, D., Kozáková, J., Tóth, M., Savov, R. (2015). Comparison of production factors in organic and conventional farming in Slovakia. In ICABR 2014. Brno. 2015. s. 539--551. ISBN 978-80-7509-223-6. URL: <http://www.icabr.com/fullpapers/icabr2014.pdf>*Správa o poľnohospodárstve a potravinárstve v Slovenskej republike 2014 - Zelená správa*. MPSR 2015. Bratislava: Agroinštitút Nitra, š.p. ISBN 978-80-89088-72-0.[cit.2016-12-02].Dostupné na internete:<file:///C:/Users/Administrator/Downloads/zelená_správa_2015_-_publikácia.pdf>.
- [6] Štatistický úrad SR (2016): Databáza časových radov. Slovstat 2016. . [cit. 2016-12-02]. Dostupné na internete: <[w https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/Databases/slovstat!/ut/p/b1/04_Sj9CPykssy0x](https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/Databases/slovstat!/ut/p/b1/04_Sj9CPykssy0x)>.
- [7] Matošková, D., Gálik, J. (2013). Konkurencieschopnosť slovenských výrobkov živočíšneho pôvodu. VUEPP: 2013, 111 s, ISBN 978 – 80 – 8058 – 594 – 5.
- [8] Paška, L., Kozáková, J., Lančarič, D., Savov, R. (2014) *Manažment výroby: vybrané kapitoly*. 1. vyd. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2014. 188 s. ISBN 978-80-552-1168-8.
- [9] Paška, L. (2001). *Efektívnosť odvetví ekologickej rastlinnej výroby vybraných agrosubjektov na západnom Slovensku*. In *Zborník vedeckých prác*. Nitra: SPU, 2001, s. 82-85. ISBN 80-7137-967-0.